

ŞEYMA AKKAŞOĞLU

**ŞİRKETLERDE BİRLEŞME,
BÖLÜNME VEYA
TÜR DEĞİŞTİRMENİN İŞ
SÖZLEŞMELERİNE ETKİSİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER.....	VII
KISALTMALAR.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM ŞİRKETLERDE BİRLEŞME, BÖLÜNME, TÜR DEĞİŞTİRME VE İŞYERİ DEVRİ İLİŞKİSİ

I. TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE BİRLEŞME, BÖLÜNME, TÜR DEĞİŞTİRME.....	5
A. Birleşme	5
1. Birleşme Kavramı ve Birleşmeye Hakim Olan İlkeler.....	5
2. Birleşme Türleri.....	9
3. Birleşme Süreci Sonrası Korunması Gereken Gruplar.....	10
B. Bölünme	11
1. Bölünme Kavramı ve Bölünmeye Hakim Olan İlkeler	11
2. Bölünme Türleri	12
3. Alacaklı ve İşçilerin Korunması, Sosyal Plan	13
C. Tür Değişirme	15
II. GENEL OLARAK İŞYERİNİN DEVRİ	16

A. İşveren, İşyeri Ve İşletme Kavramları	16
1. İşveren.....	16
2. İşyeri	21
a. Genel Olarak	21
b. Tanımı ve Unsurları	21
c. İşyerinin Sınırları	23
d. İşyeri Bölümü	26
3. İşletme	27
B. İşyerinin Devri Kavramı	30
1. Genel Olarak	30
2. Düzenlemelere Temel Alınan Avrupa Birliği Yönergeleri	33
a. 77/187 sayılı ve 98/50 sayılı Yönergeler	33
b. 2001/23 sayılı Yönerge	37
3. Hukukumuzda İşyeri Devri.....	38
a. 4857 sayılı İş Kanunu'ndan Önceki Dönem	38
b. 4857 sayılı İş Kanunu'ndan Sonraki Dönem	41
C. İşyeri Devrinin Türleri	46
1. Devredilen Kısım Bakımından.....	46
a. Tam Devir	46
b. Kısmi Devir	47
2. Devre Yol Açan Hukuki Sebep Bakımından.....	52
a. Cüz'i Halefiyet.....	52
b. Külli Halefiyet.....	53
D. İşyeri Devrinin Şartları.....	55
1. Genel Olarak.....	55
2. Devrin Konusu Olan Bir Ekonomik Birliğin Varlığı	56
3. İşverenin Değişmesi	61
4. Hukuki İşlemlerle Devir	67
a. Hukuki İşlem Kavramı.....	67
b. İşverenler Arasında Hukuki Bağ Sorunu.....	69

5. Ekonomik Birliğin Kimliğini Koruması.....	71
a. Genel Olarak.....	71
b. Esas Alınacak Kriterler	72
aa. İşyerinin Türü.....	73
bb. Maddi Unsurların Devri.....	73
cc. Maddi Olmayan Unsurların Devir Anındaki Değeri	76
dd. İşgücünün Esaslı Bir Bölümünün Devri	77
ee. Müşteri Çevresinin Devri	79
ff. Devir Öncesi ve Sonrası Faaliyetin Benzerlik Derecesi	80
gg. Faaliyete Ara Verme Süresi	83
III. TİCARET ŞİRKETLERİNDE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER SEBEBİYLE İŞYERİ DEVRİ	84
A. Şirketler Hukuku Ve İşyeri Devri İlişkisi	84
1. Genel Olarak	84
2. Sözleşme Serbestisi, Girişim Özgürlüğü ve İşyeri Devri İlişkisi.....	88
B. Ticaret Şirketlerinde İşyeri Devrine Yol Açan Hukuki Sebepler	94
1. Hukuki İşlem	94
2. Yapısal Değişiklikler.....	98
a. Birleşmenin İşyeri Devri Niteliği Taşınması.....	98
b. Bölünmenin İşyeri Devri Niteliği Taşınması.....	100
c. Tür Değiştirmenin İşyeri Devri Niteliği Taşınması.....	101
C. Birleşme Bölünme Tür Değiştirme Sebebiyle İşyeri Devrinde Uygulanacak Kanunun Belirlenmesi	103
1. Genel Olarak.....	103
2. Türk Ticaret Kanunu ile İş Kanunu'ndaki Düzenlemelerin Karşılaştırılması	103
3. Çelişen Hükümler ve Uygulanacak Kanun Hükümlerinin Belirlenmesi	105

İKİNCİ BÖLÜM
ŞİRKETLERDE YAPISAL DEĞİŞİKLİKLER
SEBEBİYLE İŞYERİ DEVRİNİN İŞ
SÖZLEŞMELERİNE ETKİSİ

- I. İŞ İLİŞKİSİNİN DEVRALAN İŞVERENE GEÇMESİ..... 113
- A. Genel Olarak 113
- B. İşçi İtiraz Etmedikçe İş İlişkinin Kendiliğinden Geçmesi..... 115
1. İş İlişkinin Kendiliğinden Geçmesi..... 115
2. İşçinin Rızası.....116
- C. İş Sözleşmesinin Devir Anında Mevcut Olması Gerekliği ve Devir Anının Tespiti 120
1. İş Sözleşmesinin Devir Anında Mevcut Olma Şartı..... 120
2. Devir Anının Tespiti 121
- D. Devre Konu Olabilecek Sözleşme Türleri 124
- E. İş İlişkinin Geçmesinde Özel Olarak İncelenmesi Gereken Gruplar..... 126
1. Geçersiz İş Sözleşmeleri 126
2. Askıda Olan İş Sözleşmeleri 128
3. Devrin Fesih Bildirim Süreleri İçinde Gerçekleşmesi..... 129
4. Devir Kapsamına Giren İşçilerin Tespiti Sorunu..... 130
- F. Tarafların Hak ve Borçları 132
- II. İŞ İLİŞKİSİNİN GEÇİŞİNE İTİRAZ HAKKI..... 133
- A. Genel Olarak 133
- B. Karşılaştırmalı Hukukta İtiraz Hakkı..... 134
1. 2001/23 sayılı AB Yönergesindeki Düzenleme 134
2. İsviçre Hukukunda İtiraz Hakkı 136
- a. Hakkın Hukuki Niteliği ve Kullanılması 136
- b. Hakkın Kullanılmasının Sonuçları 139
3. Alman Hukukunda İtiraz Hakkı 139
- a. Hakkın Hukuki Niteliği ve Kullanılması 139

b. Hakkın Kullanılmasının Sonuçları.....	141
C. Türk Hukukunda İtiraz Hakkı.....	143
1. Mevcut Düzenleme ve Eleştiriler	143
2. Hakkın Hukuki Niteliği	146
3. Hakkın Kullanılması.....	149
a. Şekil ve İçerik	149
b. Muhatap.....	150
c. Süre	150
4. Hakkın Kullanılmasının Sonuçları.....	154
a. İş Sözleşmesinin Sona Ermesi	154
b. İşçilik Alacaklarına Hak Kazanma	158
aa. Çeşitli İşçilik Alacakları Bakımından	158
bb. Kıdem Tazminatı Bakımından	159
c. Sona Erme Tarihinin Kadar Sözleşmenin Devam Etmesi	161
d. Rekabet Yasağının Akıbeti.....	164
e. İşsizlik Sigortasından Yararlanma Sorunu	167
f. İşverenlerin Sorumluluğu	170
III. İŞÇİYİ BİLGİLENDİRME VE DANIŞMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ .171	
A. Genel Olarak	171
B. Karşılaştırmalı Hukukta İşyeri Devri Halinde Bilgi Verme ve Danışma Yükümlülüğü.....	173
1. AB Hukukunda	173
2. İsviçre Hukukunda	176
a. Yükümlülüğün Kapsamı, Şekli, Zamanı.....	176
b. Yükümlülüğün Yerine Getirilmemesinin Yaptırımı.....	180
3. Alman Hukukunda	181
a. Yükümlülüğün Şekli, Yükümlüsü ve Yerine Getirileceği An.....	182
b. Yükümlülüğün Kapsamı.....	183
aa. Zaman	184

bb. Sebep	185
cc. Devrin Hukuki, Ekonomik ve Sosyal Sonuçları	186
dd. İşçiler Hakkında Alınacak Tedbirler	187
ee. Devralan İşverenin Kimliği	188
c. Yükümlülüğe Aykırılığın Sonuçları	188
C. Türk Hukukunda Bilgilendirme ve Danışma Yükümlülüğü....	189
1. Genel Olarak.....	189
2. İtiraz Hakkının Etkin Kullanımının Önkoşulu Olarak Bilgilendirme ve Danışma Yükümlülüğünün Türk Mevzuatında Düzenlenmesi Gereği	190
IV. İŞÇİNİN HİZMET SÜRESİNİN BÜTÜNLÜĞÜ	193
A. Genel Olarak	193
B. İş Güvencesi Kapsamına Girme Bakımından	195
C. Kıdem Tazminatı Bakımından	197
D. Yıllık Ücretli İzin Bakımından	198
E. Fesih Bildirim Sürelerine Bağlı Haklar Bakımından	199
1. Fesih Bildirim Süreleri.....	199
2. İhbar Tazminatı	200
3. Kötüniyet Tazminatı	200
V. FESİH YASAĞI.....	201
A. Fesih Yasağı ve Uygulanma Alanı	201
B. Süreli Fesih	203
1. İşçi Tarafından Fesih.....	203
2. İşveren Tarafından Fesih.....	204
a. İş Güvencesi Kapsamındaki İşçiler Bakımından.....	204
aa. Devrin İş Güvencesine Etkisi	204
bb. Salt Devir Olgusunun Geçerli Fesih Nedeni Olmaması	205
b. İş Güvencesi Kapsamı Dışındaki İşçiler Bakımından..	208
C. Süresiz Fesih.....	210
1. Salt Devir Olgusunun Haklı Neden Sayılmaması.....	210

2. İşçi ve İşverenin Haklı Nedenle Fesih Hakkı.....	211
VI. MÜTESELSİL SORUMLULUK.....	214
A. Sorumluluğa İlişkin İş Kanunu'nda Öngörülen Temel İlke.....	214
1. Genel Olarak.....	214
2. Devir Anında Var Olan İş Sözleşmelerinden Doğan Sorumluluk.....	215
3. Devirden Önce Sonlandırılmış Olan İş Sözleşmelerinden Doğan Sorumluluk.....	218
B. Yapısal Değişikliklerde Sorumluluk.....	220
1. Birleşme, Tam Bölünme ve Tür Değiştirmede Sorumluluk.....	220
2. Kısmi Bölünmede Müteselsil Sorumluluk.....	222
a. Sorumluluğun Kapsamı.....	222
b. Devreden ve Devralan İşverenin Çeşitli İşçilik Alacaklarından Sorumlulukları.....	226
aa. Kıdem Tazminatı.....	226
bb. Diğer İşçilik Alacakları.....	228
c. Sorumluluğun Süresi.....	229
3. Şahıs Şirketlerindeki Dönüşümlerde Ortakların Kişisel Sorumluluğu.....	230
a. Genel Olarak.....	230
b. Sorumluluğun Kapsamı.....	232
c. Sorumluluğun Süresi, Niteliği ve Derecesi.....	233
VII. TEMİNAT TALEP ETME HAKKI.....	235
A. Teminat Hakkının Kullanılabileceği Yapısal Değişiklikler.....	235
B. Teminat Talep Edilebilecek Alacaklar.....	236
C. Teminat Hakkının Sahibi ve Teminat Yükümlüsü.....	237
D. Teminat Türleri.....	239
E. Hakkın Kullanılması.....	239
1. Şekil ve Süre.....	240
2. Muhatap.....	242

3. Teminat Yüklümlülüğünün Ortadan Kalkması.....	242
4. Teminat Gösterilmemesinin Yaptırımı.....	243
SONUÇ	245
KAYNAKÇA	253